

**REGIONÁLNY ÚRAD VEREJNÉHO
ZDRAVOTNÍCTVA
SO SÍDLOM V HUMENNOM**

**Ul. 26. novembra 1507/2
066 18 Humenné**

PROGRAMY A PROJEKTY ÚRADOV VEREJNÉHO ZDRAVOTNÍCTVA V SR

Odpočet plnenia k 31.12.2021

Humenné, marec 2022

Programy a projekty úradov verejného zdravotníctva v SR

1 Oddelenie hygieny životného prostredia a zdravia

1.1 Plnenie akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov Slovenskej republiky - NEHAP V.

V rámci plnenia akčného plánu pre životné prostredie a zdravie obyvateľov SR bola riešená úloha „Zmapovanie prítomnosti baktérií rodu Legionella v ZSS“. Strategickým dlhodobým cieľom je znížiť expozíciu a riziko závažných ochorení spôsobených mikroorganizmami rodu Legionella. Na naplnenie tohto cieľa bola definovaná aktivita č. 9 „Monitoring vzoriek životného prostredia (stery, voda, ovzdušie) predovšetkým v zariadeniach s pobytom osôb s oslabenou imunitou a znížením rizika závažných ochorení spôsobených týmito mikroorganizmami. V rámci úlohy bolo vybrané zariadenie sociálnych služieb v okrese Humenné. Z predmetného zariadenia bola odobraná vzorka vody v rozsahu minimálneho fyzikálno-chemického, mikrobiologického a biologického rozboru na laboratórne vyšetrenie, štyri vzorky vôd na stanovenie legionell a päť sterov z prostredia. Vzorky boli vyšetrené v laboratóriu RÚVZ so sídlom v Prešove. V odobraných vzorkách vôd ani v odobraných steroch sa na základe výsledkov laboratórnych analýz prítomnosť legionell v zariadení nepotvrdila. Na základe záverov sa v riešení danej úlohy bude pokračovať v roku 2022 vykonaním kontrolných odberov v prípade zistenia pozitivity na legionelly.

1.2 Protokol o vode a zdraví - plnenie národných cieľov

RÚVZ so sídlom v Humennom nebol zaradený medzi riešiteľské pracoviská.

1.3 Ľudský biomonitoring – sledovanie záťaže skupín obyvateľstva vybraným chemickým faktorom v životnom prostredí a pracovnom prostredí

RÚVZ so sídlom v Humennom nebol zaradený medzi riešiteľské pracoviská.

1.4 Overenie kvality materiálov, ktoré prichádzajú do styku s pitnou vodou

Cieľom úlohy je získať prehľad o výrobkoch, ktoré sú na našom trhu používané v styku s pitnou vodou. Aj napriek tomu, že RÚVZ so sídlom v Humennom nebol zaradený medzi riešiteľské pracoviská, vyžadovali sme pri kolaudácii stavieb - novostavieb údaje o pôvode výrobku a údaje uvedené v § 4 Označovanie výrobkov, vyhlášky MZ SR č. 550/2007 Z.z. o podrobnostiach o požiadavkách na výrobky určené na styk s pitnou vodou (ďalej len „vyhl. MZ SR č. 550/2007 Z.z.“). Dôležité je overenie, či dokumentácia k výrobkom určeným pre styk s pitnou vodou označených CE, ktoré boli legálne vyrobené alebo uvedené na trh v SR, obsahuje relevantné informácie, týkajúce sa zdravotnej bezpečnosti výrobkov vo vzťahu k možnému ovplyvneniu kvality pitnej vody (hlavne migrácie olova). Získanú dokumentáciu za rok 2021 sme zaslali na NRC pre materiály určené na styk s pitnou vodou RÚVZ so sídlom v Poprade.

Pri výkone štátneho zdravotného dozoru a monitoringu odoberaných vzoriek z vodovodných kohútikov sme nezaznamenali pri vybraných chemických ukazovateľoch zvýšené hodnoty ukazovateľov (Cu, Ni, Pb).

Získavanie podkladov má poslúžiť pre prípravu jednotnej legislatívy v oblasti výrobkov prichádzajúcich do kontaktu s pitnou vodou v rámci Európskej únie a pre vypracovanie novelizácie vyhl. MZ SR č. 550/2007 Z.z.

1.5 Mapovanie aktuálneho výskytu pesticídnych látok a mikropolutantov v pitných vodách

Pre zmapovanie aktuálneho výskytu reziduálnych pesticídnych látok v pitných vodách v našom regióne sa vytypovala oblasť VN Starina. Gestor úlohy – NRC pre pitnú vodu, zatiaľ nepožadoval súčinnosť.

1.6 Rozšírenie siete monitorovacích staníc na sledovanie koncentrácie biologických alergizujúcich častíc vo vonkajšom ovzduší

RÚVZ so sídlom v Humennom nebol zaradený medzi riešiteľské pracoviská.

2. Projekty vyplývajúce z aktuálnych potrieb regiónu

2.1 Kontrola dodržiavania režimu hospodárenia v pásmach vodných zdrojov hromadného zásobovania pitnou vodou

Zo 119 obcí regiónu má verejný vodovod 59 obcí. V správe VVS, a.s., je 54 verejných vodovodov, verejné vodovody v obciach Jablň, Oľka, Čertižné, Habura a Volica sú spravované obcami. ŠZD bol zameraný na kontrolu vodných zdrojov, dodržiavanie režimu hospodárenia a kontrolu stavu vodojemov. V priebehu roka bolo preverených päť vodných zdrojov. Zistené nedostatky boli konzultované s prevádzkovateľmi vodných zdrojov.

Vzorky vôd boli odobrané zo všetkých kontrolovaných vodných zdrojov a vyšetrované v rozsahu minimálneho rozboru. Z výsledkov skúšok vzoriek vody vyplýva, že voda zodpovedala kategórii A1 surovej vody z podzemných zdrojov vyhlášky MŽP SR č. 636/2004 Z.z., ktorou sa ustanovujú požiadavky na kvalitu surovej vody a na sledovanie kvality vody vo verejných vodovodoch.

2.2 Kvalita pitnej vody v individuálnych zdrojoch vody

Cieľom úlohy je získavanie objektívnych údajov o kvalite vody v individuálnych vodných zdrojoch vody v obciach, ktoré zatiaľ nemajú vybudované verejné vodovody. Tieto zdroje zásobujú bytové domy, ubytovacie, stravovacie, potravinárske, poľnohospodárske, priemyselné, školské a predškolské zariadenia. V okrese Humenné zo 62 obcí nemá verejný vodovod 22 obcí a z celkového počtu 60 126 obyvateľov je pitnou vodou z individuálnych zdrojov zásobovaných 9 561 obyvateľov, čo je **15,90 %**. V okrese Medzilaborce z 23 obcí je bez verejného vodovodu 13 obcí a z celkového počtu 11 056 obyvateľov okresu je zásobovaných vodou z individuálnych zdrojov **24,88 %**. V okrese Snina z 34 obcí je 24 obcí bez verejného vodovodu a z 35 125 obyvateľov okresu je vodou z individuálnych zdrojov zásobovaných 4 095 obyvateľov okresu, čo je **11,65 %**.

Z obcí okresu Humenné (Humenné, Jasenov, Kamenica nad Cirochou, Lackovce, Myslina, Papín, Rovné, Slovenská Volová, Udavské, Topoľovka, Veľopolie, Vyšné Ladičkovce, Zbudské Dlhé, Zavadka) bolo odobraných 18 vzoriek vôd, v okrese Snina (Kolbasov, Osadné, Parihuzovce, Strihovce, Ubl'a, Ulič) bolo odobraných 15 vzoriek vôd, v okrese Medzilaborce (Čertižné, Medzilaborce, Radvaň nad Laborcom, Roškovce, Svetlice, Volica) bolo odobraných desať vzoriek.

Z protokolov o skúškach vzoriek vôd vyplýva, že kvalita vody nezodpovedá požiadavkám ustanoveným vo vyhláske MZ SR č. 247/2017 Z.z, ktorou sa ustanovujú podrobnosti o kvalite pitnej vody, kvalite pitnej vody, programe monitorovania a manažmente rizík pri zásobovaní pitnou vodou v znení vyhlásky MZ SR č. 97/2018 Z.z. (ďalej len vyhl. MZ SR č. 247/2017 Z.z.). Najčastejšie, až v 70,4 % prípadoch, bolo zistené nedodržanie limitných hodnôt mikrobiologických ukazovateľov. Z mikrobiologických a biologických ukazovateľov bol najčastejšie zistený pozitívny nález koliformných baktérií, enterokokov, Escherichia coli, kultivovateľných mikroorganizmov pri 22°C a 36°C a abiosestónu.

Z fyzikálno-chemických ukazovateľov bolo najčastejšie zisťované prekročovanie limitných hodnôt amónnych iónov, dusičnanov, chemickej spotreby kyslíka manganistanom, mangánu, zákalu a železa.

Zdravotné zabezpečenie individuálnych vodných zdrojov - ochrana, technický stav, dezinfekcia, nie sú vždy vyhovujúce. Kvalita vody je kolísavá, nevyhovujúca a požívanie a používanie takejto nevyhovujúcej vody prináša riziká ohrozenia zdravia obyvateľov. Je dostatočným dôvodom na to, aby tejto problematike bola venovaná pozornosť naďalej, pretože počet obyvateľov odkázaných na takýto druh zásobovania pitnou vodou je stále pomerne vysoký (v priemere v rámci všetkých troch okresov cca 20 %).

Výsledky laboratórnych rozborov boli poskytnuté samosprávam, resp. majiteľom nehnuteľností, na ktorých sa vodný zdroj nachádza.

V rámci Svetového dňa vody v marci 2021 nebolo pre verejnosť zabezpečené orientačné vyšetrenia (testovacími prúžkami) vzoriek vôd z individuálnych vodných zdrojov na stanovenie obsahov dusičnanov a dusitanov, z dôvodu nepriaznivej epidemiologickej situácie pri výskyte ochorenia COVID -19.

2 Oddelenie preventívneho pracovného lekárstva

2.1 Znižovanie miery zdravotných rizík zamestnancov z pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce

Cieľom tejto úlohy je zvýšiť odbornú úroveň hodnotenia pracovného prostredia, pracovných podmienok a spôsobu práce vo vzťahu k zdravotným rizikám zamestnancov a na hodnotenie využívať odborné usmernenia ÚVZ SR. Pri výkone štátneho zdravotného dozoru (ďalej ŠZD) vykonávaného RÚVZ v SR je potrebné uplatňovať legislatívne úpravy v oblasti ochrany zdravia pri práci vrátane legislatívnych úprav harmonizovaných s právom Európskych spoločností. Pomocou kontrolných listov informovanosti zamestnancov overujú zamestnanci oddelenia PPL poskytovanie informácií zamestnancom v oblasti ochrany zdravia pri práci zo strany zamestnávateľov, čo umožňuje zvýšiť úroveň údajov o rizikových prácach a zabezpečiť ich efektívne využitie v ochrane zdravia pri práci usmerňovaním činnosti pracovnej zdravotnej služby priamo v podnikoch a zvyšovanie kvality odborných poradenských služieb pre zamestnávateľov v oblasti ochrany zdravia pri práci a činnosti pracovnej zdravotnej služby.

2.1.1 Znižovanie miery zdravotných rizík (rizikové práce)

V roku 2021 sme viedli evidenciu rizikových prác za príslušný región (okresy Humenné, Snina a Medzilaborce) podľa vyhlášky MZ SR č. 448/2007 Z. z. o podrobnostiach o faktoroch práce a pracovného prostredia vo vzťahu ku kategorizácii prác z hľadiska zdravotných rizík a o náležitostiach návrhu na zaradenie prác do kategórií. Rizikové práce boli k 31.12.2021 prehodnotené nasledovne: Zaradenie do evidencie rizikových prác bolo celkom v 14 organizáciách na 65 pracoviskách, z evidencie bola vyradená riziková práca v jednej organizácii na jednej prevádzke. Do kategórie rizika 3 boli zaradené pracovné činnosti pre rizikové faktory hluk a chemický faktor v šiestich organizáciách na 42 pracoviskách, pre rizikový faktor hluk a chlad v jednej organizácii na jednom pracovisku a pre biologický faktor v jednej organizácii na dvoch pracoviskách. Do kategórie rizika 4 boli zaradené pracovné činnosti v 10 organizáciách na 20 pracoviskách pre hluk, vibrácie a chemický faktor. V rámci ŠZD sme sledovali pracovné podmienky zamestnancov, mieru expozície zamestnancov a realizáciu náhradných opatrení zo strany zamestnávateľov na pracoviskách, kde zamestnanci vykonávajú rizikové práce. Bolo vykonaných 38 previerok. V rámci výkonu ŠZD sme sledovali výsledky a intervaly lekárskeho preventívneho prehliadok vo vzťahu k práci a zaradenie zamestnancov do pracovného procesu na základe posúdenia zdravotnej spôsobilosti na prácu pracovnou zdravotnou službou.

2.1.2 Znižovanie zdravotných rizík z látok a zmesí klasifikovaných ako toxické

V roku 2021 nebola v rámci výkonu ŠZD vykonaná kontrola na dodržiavanie platnej chemickej legislatívy. Zamestnanci oddelenia PPL zabezpečovali poradenstvo a konzultácie pre zamestnávateľov a zamestnancov telefonicky v priebehu celého roka 2021. V regióne sme nezaznamenali žiadnu mimoriadnu situáciu ani haváriu.

2.1.3 Znižovanie zdravotných rizík z karcinogénnych a mutagénnych faktorov vrátane azbestu a z látok poškodzujúcich reprodukciu a narúšajúcich endokrinný systém

V roku 2021 sme pri výkone ŠZD naďalej uplatňovali legislatívne úpravy - nariadenia vlády SR č. 83/2015 Z.z., ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie vlády SR č. 356/2006 Z.z. o ochrane

zdravia zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou karcinogénnym a mutagénnym faktorom pri práci v znení nariadenia vlády Slovenskej republiky č. 301/2007 Z. z. a nariadenia vlády SR č. 253/2006 Z. z. o požiadavkách na ochranu zamestnancov pred rizikami súvisiacimi s expozíciou azbestu pri práci, harmonizovaných s právom Európskych spoločností. Pokračovali sme vo vedení evidencie organizácií, v ktorých sú zamestnanci vystavení karcinogénnym a mutagénnym faktorom a pracovným procesom s rizikom chemickej karcinogenity. V regióne evidujeme päť subjektov, ktoré pri svojej činnosti používajú látky alebo zmesi klasifikované ako karcinogény a mutagény: RMR Humenné - Galvanizovňa, Nemocnica A. Leňa Humenné a.s., Nexis Fibers a.s. Humenné, VVS Humenné - Laboratórium ČOV v Humennom, Laboratórium pitných vôd Stakčín. Evidujeme 26 subjektov, ktoré sa v regióne zaoberajú odstraňovaním azbestových materiálov zo stavieb: Bytové družstvo Humenné, Michal Choma Snina, H&L Tesárstvo Humenné, František Salanci Humenné, Vladimír Lakata Snina, TESAR-DACH s.r.o. Humenné, REGENA ES s.r.o. Strážske, PROSERVIS s.r.o. Strážske, Strechy M s.r.o. Sabinov, Inžiniering PLUS s.r.o. Majerovce, ASTANA s.r.o. Poprad, Tibor Galanda s.r.o. Snina, RONAR s.r.o. Košice, Dušan Poperník Svidník, LM CONSTRUCTION s.r.o. Trnava, Vokup Klim s.r.o. Prešov, R DREVO s.r.o. Michalovce, Strechy Štec s.r.o. Sedliská 48, SAMP Slovakia s.r.o. Bardejov, Andrej Mihal' Giraltovce, DILMUN SYSTEM s.r.o. Bratislava, AZBESTGROUP s.r.o. Bratislava, DIRECT CLUB s.r.o. Spišský Hrhov, Jesika Pačajová Poprad, Michal Kira Kolonica a Garden-Wood s.r.o. Sečovce.

V roku 2021 bolo vydaných 67 súhlasných rozhodnutí na odstraňovanie azbestu a materiálov obsahujúcich azbest zo stavieb a vykonávatelia týchto prác nám doručili 44 oznámení o likvidácii azbestu zo stavieb. Na pracoviskách pri odstraňovaní azbestu a materiálov s obsahom azbestu v roku 2021 previerky neboli vykonávané.

2.2 Intervencie na podporu zdravia pri práci

Cieľom tejto úlohy je prispieť k zlepšeniu zdravotného stavu zamestnancov prostredníctvom aktivít poradní zdravia a propagovať u zamestnávateľov intervenčné programy (napr. „Zdravé pracoviská“). Je potrebné zamerať sa na kombinovaný vplyv zdraviu škodlivých faktorov práce, pracovného prostredia a životného štýlu a osobitne poskytovať poradenstvo malým a stredným podnikom a samostatne zárobkovo činným osobám (SZČO). Úloha bude riešená v spolupráci s oddelením výchovy k zdraviu a poradenským centrom ochrany a podpory zdravia (PCOAPZ). Činnosť pri plnení tejto úlohy bude koordinovaná s európskou informačnou kampaňou Zdravé pracoviská.

2.2.1 Zdravé pracoviská

V rámci projektu neboli v roku 2021 realizované žiadne aktivity.

2.2.2 Európska informačná kampaň Európskej agentúry pre BOZP (OSHA Bilbao) zameraná na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci

V rámci kampane „Zdravé pracoviská kontrolujú nebezpečné chemické látky“ sme realizovali informačné aktivity pre zamestnávateľov a zamestnancov zamerané na prevenciu zdravotných a bezpečnostných rizík pri práci s nebezpečnými chemickými látkami na pracovisku. Informácie o prebiehajúcej kampani boli zverejnené na webovej stránke úradu.

Z dôvodu výskytu nového koronavírusu spôsobujúceho ochorenie COVID-19 sa „Deň otvorených dverí“ v rámci Európskeho týždňa BOZP neuskutočnil. Konzultácie

a poradenstvo k otázkam týkajúcim sa ochrany a podpory zdravia pri práci zamestnanci oddelenia PPL telefonicky poskytovali podľa potreby priebežne počas roka.

V roku 2021 bola vykonaná spoločná koordinovaná kontrola s orgánmi inšpekcie práce a NIP v spoločnosti SSE Slovakia s.r.o. v Humennom na prevádzke výroby priemyselných trhavín v lokalite Hubková Humenné.

V Prešovskom kraji je zabezpečená spolupráca s orgánmi inšpekcie práce a realizuje sa prostredníctvom vzájomnej spolupráce hlavného inšpektora práce Inšpektorátu práce Prešov a krajského odborníka HH SR za Prešovský kraj pre PPLaT Ing. Vladimíra Dzana. V roku 2021 sa z dôvodu ochorenia COVID-19 neuskutočnili žiadne pracovné stretnutia. Problematika realizácie spoločných previerok IP Prešov a RÚVZ Prešovského kraja bola prerokovaná telefonicky. Vzájomná spolupráca medzi Inšpektorátom práce Prešov a jednotlivými RÚVZ v Prešovskom kraji sa realizuje v potrebnom rozsahu v elektronickej forme, vzájomné postupy sú koordinované telefonicky.

3 Oddelenie hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov

RÚVZ so sídlom v Humennom - Oddelenie hygieny výživy, bezpečnosti potravín a kozmetických výrobkov **nebolo** v roku 2021 zapojené do plnenia žiadnych projektov.

4 Oddelenie hygieny detí a mládeže

4.1 Aktivity prevencie detskej obezity v kontexte plnenia Národného akčného plánu v prevencii obezity na roky 2015 – 2025 (NAPPO)

Cieľom aktivít je komplexným výkonom štátneho zdravotného dozoru, realizáciou výchovných aktivít v oblasti edukácie matiek cestou materských centier a detí a mládeže cestou zariadení pre deti a mládež prispieť k zníženiu výskytu detskej obezity.

Plnenie:

Etapy riešenia

a) Podpora zdravého štartu do života

V územnej pôsobnosti RÚVZ so sídlom v Humennom materské centrá ani rodičovské centrá naďalej nie sú zriadené a neevídujeme ani zariadenie podobného typu, preto aktivity v oblasti zdravého životného štýlu a prevencie obezity v takýchto zariadeniach neuplatňujeme. Matky na materskej dovolenke nevzniesli požiadavky pre spoluprácu v danej oblasti s našim RÚVZ. V ďalších rokoch v prípade záujmu, resp. zriadenia zariadenia pre matky s deťmi na materskej dovolenke radi pomôžeme a navrhujeme aj prvé kroky spolupráce, príp. aktivity zamerané na poradenskú a konzultačnú činnosť zdravého životného štýlu.

b) Podpora zdravšieho prostredia v školách

V okresoch Humenné, Snina a Medzilaborce v priebehu roka 2021 evidujeme celkom 11 bufetov, z toho 8 pri SŠ a 3 pri ZŠ. V tomto kalendárnom roku bufety boli prevádzkované len minimálne, a to z dôvodu pandémie COVID-19. Prevažnú väčšinu roka boli zatvorené, preto sa kontroly nevykonávali. Sortiment bufetov sa však nezmenil, aj naďalej pozostáva z balených cukrovínok, nealkoholických nápojov v originálnom balení, balených a nebalených pekárenských výrobkov, v malom množstve pokrmov rýchleho občerstvenia, obloženého pečiva a základných školských potrieb. Vo väčšine prípadov obložené pečivo je pripravované denne, priamo v bufete, je náležite označené a podmienky na prípravu pokrmov sú vytvorené. Na predaj sú ponúkané aj cereálne tyčinky a iné cereálne výrobky, ovocie, 100% prírodné ovocné šťavy a jogurty, o ktoré aj napriek ponuke je minimálny záujem. Zastúpenie takýchto výrobkov je v minimálnom množstve, pretože ich predaj predstavuje problém pre predajcu (DMT, DS, vysoká cena). Na niektorých školách sa podávajú aj desiate, ktoré sa pripravujú v školskej jedálni, ide o chlieb s nátierkou, obložené pečivo a mliečny nápoj. Pri podávaní mliečnych nápojov a príprave desiat neboli pri výkone ŠZD zistené nedostatky.

Školský mliečny program sa v jednotlivých školách rieši v zmysle metodického usmernenia č. 12/2008 zo 6. októbra 2008 k realizácii nariadenia vlády SR č. 339/2008 Z.z. o poskytovaní pomoci na podporu spotreby mlieka a mliečnych výrobkov pre deti v materských školách, pre žiakov na základných školách a pre žiakov na stredných školách v znení nariadenia vlády SR č. 342/2009 Z. z. a metodického usmernenia 16/2009-R z 27. augusta 2009, ktorým sa mení a dopĺňa vyššie citované usmernenie a má slúžiť na podporu spotreby mlieka a mliečnych výrobkov u detí a mládeže v čase vyučovania.

Do mliečneho programu bolo v roku 2021 v okresoch Humenné, Snina a Medzilaborce zapojených celkom 78 škôl (Humenné 45, Snina 24, Medzilaborce 9), t.j. 56,5 %, z celkového počtu 138 škôl. Školský mliečny program naďalej je realizovaný prevažne cez Kežmarskú mliekareň a.s., ktorá zabezpečuje aj rozvoz mlieka. Skladovanie je zabezpečené v chladiacich zariadeniach ZŠS-ŠJ, kde sme nezaznamenali problémy. Používa sa mlieko rozlievané, úkony s tým spojené zabezpečuje personál ZŠS-ŠJ - odborne i zdravotne spôsobilý.

Program **školské ovocie** je sledovaný, školy sa do programu aktívne zapájajú, podáva sa čerstvé ovocie alebo 100% ovocná šťava s rôznymi príchuťami.

Ďalej pri výkone ŠZD a ÚKP bola venovaná pozornosť spoločnému stravovaniu detí a mládeže z pohľadu kvality výrobného procesu, t.j. správnej výrobnéj praxe (HACCP).

Podieľali sme sa na hodnotení zariadení poskytujúcich spoločné stravovanie v zmysle programu ISÚVZ – Kontrola a ochrana zdravej výživy. Stravovaniu detí a mládeže sme sa venovali predovšetkým z hľadiska skladby stravy, frekvencie podávania vybraných druhov potravín a jej možného ovplyvnenia zdravotného stavu, plnenia pitného režimu v školských a predškolských zariadeniach.

Zároveň v roku 2021 boli kontroly v zariadeniach spoločného stravovania pri školách zamerané hlavne na overenie dodržiavania opatrení vydaných ÚVZ SR pri ohrození verejného zdravia, na základe záverov rokovania ústredného krízového štábu podľa § 48 ods. 4 písm. c) a e) zákona č. 355/2007 Z.z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, z dôvodu vyhlásenia mimoriadnej situácie na území SR a pandémie ochorenia COVID-19. Nariadené hygienické opatrenia sa vzťahovali na umožnenie vstupu do jedálne len s prekrytými hornými dýchačmi cestami detí, žiakov, personálu (rúško), okrem času potrebného na konzumáciu nápojov a pokrmov, ďalej následná aplikácia dezinfekčných prostriedkov na ruky žiaka, obsluha žiakov (obslužný personál – jednorazové rukavice, rúška), pri vstupe umiestnenie oznamu o uvedených povinnostiach, dodržiavanie pravidelného vetrania a dezinfekcie stolov a stoličiek v jedálni. Kontrolované bolo aj zabezpečenie príchodu žiakov do jedálne (postupne, po skupinách), balenie príborov a pod. V kuchyni bolo kontrolované dodržiavanie prísnych hygienických požiadaviek - osobná hygiena personálu (rukavice, rúška, jednorazové pracovné pomôcky), prevádzková hygiena - čistenie a dezinfekcia (podláh, pracovných plôch, kľučiek, nástrojov, pomôcok, prístrojov, servírovacieho riadu a pod.). V zariadení pre osobnú hygienu zabezpečenie, resp. vybavenie priestorov tekutým mydlom, papierovými utierkami a vykonávanie dezinfekcie (WC pre žiakov pri jedálni -dezinfekcia každú hodinu). Opatrenia sa dodržiavali - na drobné nedostatky boli prevádzkovatelia upozornení a poučení o ďalšom postupe pri prevádzkovaní v období pandémie.

V roku 2021 v zariadeniach spoločného stravovania pre deti a mládež bol vykonaný odber 6-tich vzoriek varenej stravy na mikrobiologickú bezpečnosť, 4 vzorky varenej stravy na chemické laboratórne vyšetrenie (ZŠS-ŠJ prevádzkovali nepravidelne – COVID 19, problém pri plánovaní odberu vzoriek), preto stery z povrchov v ZŠS-ŠJ neboli odobraté.

Našou snahou je aj naďalej intenzívne propagovať pitný režim, orientovať sa na pitie čistej pitnej vody, ochutených nápojov bez prídania cukru (čerstvé ovocie - citrón, pomaranč a pod.) alebo len málo sladených nápojov.

V okresoch Humenné a Medzilaborce sa v ZŠS-ŠJ diétna strava nepripravuje, pripravuje sa len v dvoch predškolských ZŠS-ŠJ, a to v okrese Snina (šetriaca, diabetická a bezgluténová diéta). V zariadeniach pre deti a mládež sa doposiaľ stravovalo približne 90 % detí a mládeže, čo pozorujeme už niekoľko rokov. V šk. roku 2021/2022 počet stravníkov je zložitejšie porovnať s predchádzajúcim obdobím, a to z dôvodu pandémie ochorenia COVID-19 a problematického prezenčného vyučovania žiakov v školách.

Jedálne lístky sú pravidelne zostavované, primerane pestré (pozri projekt 4.3 – „Hodnotenie jedálnych lístkov MŠ a ZŠ“), je zaradzované dostatočné množstvo ovocia, zeleniny a strukovín. Nestretávame sa s neprimeraným používaním živočíšnych tukov, soli, dochucovadiel, a nezistili sme vôbec používanie hotových dehydrovaných polievok, omáčok a pod. Strava je pripravovaná každý deň čerstvá. Správnu vyváženosť zabezpečuje aj softwarové vybavenie ZŠS - ŠJ, kde sú potraviny normované v súlade s OVD.

c) Poskytovať nutričné vzdelávanie odborným zamestnancom školského stravovania v rámci projektov profesijných združení

V prípade potreby spolupracujeme s metodičkou odboru školstva na krajskej úrovni, v minulosti sme sa zúčastnili aj na školiacich akciách pracovníkov školského stravovania. V tomto roku zo strany odboru školstva nebola na spoluprácu vznesená požiadavka.

d) Podpora pohybových aktivít

Počas výkonu ŠZD pravidelne sledujeme aj priestory pre pohybovú aktivitu žiakov (telocvične, cvičebne, posilňovne, ihriská), čo bolo v roku 2021 problematické (COVID-19). V tomto období bolo v školách striedavo nariadené dištančné vyučovanie s prezenčným, a to v súvislosti s pandémiou ochorenia COVID-19, od spomínaného obdobia zariadenia určené pre výučbu TV sa nevyužívali. Školy postupovali v zmysle usmernení MŠVVaŠ SR, kde boli nariadené, resp. odporúčané mnohé obmedzenia vyplývajúce z vtedy platnej legislatívy nariadenej v období pandémie ochorenia COVID-19 (obmedzenia pri využívaní športovísk, pohybovej aktivity žiakov v školách aj v rámci krúžkovej činnosti). Neodporúčalo sa ani organizovanie športovo-zábavných podujatí pre žiakov 1. stupňa s ich zákonnými zástupcami, a tiež ani žiadne športové súťaže. Neorganizoval sa plavecký, lyžiarsky výcvik a ani ŠvP.

4.2 Hygienická úroveň detských pieskovísk v areáloch MŠ a v rámci občianskej vybavenosti

Cieľom projektu je priebežná starostlivosť o hygienickú úroveň pieskovísk ako prevencie vzniku možného ochorenia detí v dôsledku mikrobiálneho a parazitárneho znečistenia piesku. Plnenie:

Tento projekt bol realizovaný v roku 2021 v dvoch etapách (1. etapa marec - jún, 2. etapa júl – november). V tomto období sme odobrali 20 + 20 vzoriek piesku z pieskovísk pri predškolských zariadeniach a pieskovísk v rámci občianskej vybavenosti (pieskoviská v meste Humenné) v okresoch Humenné, Snina a Medzilaborce.

Odobraté vzorky piesku v oboch etapách boli vyšetrené (parazitárne, bakteriologické vyšetrenie) v laboratóriu RÚVZ so sídlom v Prešove. Vyšetrených bolo 40 vzoriek piesku, všetky vyhovovali požiadavkám uvedeným vo vyhl. č. 521/2007 Z. z.

Zo strany rodičov neboli vznesené podnety na kvalitu piesku v pieskoviskách, pri jednotlivých odberoch vzoriek neboli zisťované nedostatky, preto neboli vydané ani žiadne opatrenia. Podrobná správa bola v stanovenom termíne zaslaná na ÚVZ SR Bratislava.

4.3 Hodnotenie jedálnych lístkov MŠ a ZŠ

Cieľom projektu je zmapovanie situácie v oblasti dodržiavania všeobecných zásad pre zostavovanie jedálnych lístkov v zariadeniach spoločného stravovania detí v MŠ a ZŠ a zistiť frekvenciu podávania vybraných druhov potravín (pokrmov).

Plnenie:

Vzhľadom na komplikovanú a stále sa meniacu epidemiologickú situáciu (COVID-19), realizácia vyššie uvedeného projektu bola presunutá na jesenné obdobie roku 2021.

V II. polroku, v priebehu 49. kal. týždňa v mesiaci december 2021 bol vyššie uvedený projekt realizovaný. Išlo o zber mesačných jedálnych lístkov za dva mesiace (október, november) z troch ZŠS-ŠJ pri ZŠ (SNP č. 1, Humenné; Dargovských hrdinov č. 19, Humenné; Pugačevova č. 7, Humenné). V priebehu mesiaca február 2022 boli údaje spracované a vyhodnotené - správa bola zaslaná v termíne, dňa 18.03.2022 na ÚVZ SR v Bratislave.

Pri hodnotení jedálnych lístkov sme využili bodový systém koeficientu a frekvencie pestrosti. Na základe týchto údajov sme slovne zhodnotili ZŠS-ŠJ pri ZŠ (každú samostatne) motivačným spôsobom tak, aby sme dosiahli v zariadení nutrične vyvážený jedálny lístok - hodnotiace správy sme odoslali dňa 18.03.2022 na jednotlivé základné školy. Bodový systém koeficientu a frekvencie pestrosti dosahoval vo všetkých prípadoch vyhodnotenia výsledok - dobrý. Pre kontrolu koeficientu pestrosti sme použili aj vzorec pre výpočet koeficientu pestrosti (počet bodov pridelených za hodnotené pokrmy/počet dní), ani v jednom prípade

tento nebol nižší ako 0,5, čo svedčí o vyhovujúcej pestrosti.

V súvislosti s vyššie uvedeným bolo školám odporúčané :

- ovocie a zeleninu (šaláty) zaradiť vždy ako súčasť obeda,
- zaradiť strukovinové prívarky,
- zaradiť 2 x až 3x mesačne ryby,
- zvýšiť pestrosť zeleninových a strukovinových polievok,
- zaradiť 3 x mesačne hydinové mäso,
- zaradiť sladké jedlo max. 2 x mesačne,
- zaradiť 4 x mesačne tepelne upravenú zeleninu ako súčasť obeda,
- zabezpečiť pestrosť príloh k hlavným jedlám,
- k obedu podávať vždy len nesladené nápoje.

4.4 Úrazy u detí v SR

Cieľom projektu je formou spolupráce s NCZI a regionálnymi nemocnicami získať vybrané informácie, týkajúce sa problematiky úrazov detí na Slovensku.

Plnenie:

V priebehu roka 2021 projekt nebol realizovaný RÚVZ so sídlom v Humennom.

6 Oddelenie epidemiológie

6.1 Národný imunizačný program SR (NIP SR)

Plnenie imunizačného programu je realizované v spolupráci s detskými a dospelými lekármi. Jednou zo základných úloh imunizačného programu je udržanie vysokej úrovne zaočkovanosti v rámci povinného očkovania. Každý rok lekárom zasielame očkovací kalendár, ktorý je zverejnený aj na internetovej stránke úradu.

V roku 2021 neboli hlásené závažné problémy pri výkone očkovania. Mimoriadne očkovanie nebolo nariadené.

Kontrola očkovania:

V okresoch Humenné, Snina a Medzilaborce sme nezaznamenali pokles zaočkovanosti v rámci povinného očkovania pod 95 %.

V Humennom bol v decembri 2006 zriadený Záchytný tábor, kompetencie patria MV SR. Za obdobie september 2020 – september 2021 neboli očkované žiadne deti.

6.2 Surveillance infekčných ochorení

V roku 2021 sme pokračovali v priebežnom monitorovaní výskytu prenosných ochorení. Surveillance bolo poznačené pandémiou ochorenia COVID-19. Údaje z epidemiologickej a laboratórnej surveillance boli vkladané do epidemiologického informačného systému EPIS.

V roku 2021 sme nahlásili do EPIS-u celkom 18418 prípadov prenosných ochorení, z toho 17592 potvrdených prípadov ochorenia COVID-19 (Humenné – 10503, Snina – 5355, Medzilaborce – 1734).

Pravidelne zverejňujeme informácie o výskyte akútnych respiračných ochorení a CHPO na internetovej stránke úradu. Edukáciu obyvateľstva v problematike prenosných ochorení vykonávame najmä prostredníctvom internetovej stránky úradu, resp. prostredníctvom médií.

6.3 Informačný systém prenosných ochorení

Úloha sa plní priebežne, denne vkladáme údaje do systému EPIS a vykonávame pravidelné kontroly kvality údajov vložených do systému.

Do systému EPIS sme v roku 2021 nahlásili celkom 18418 prípadov individuálnych prenosných ochorení, počet spracovaných ohnisk 18335. V systéme sme spracovali 690 epidémií a 44 hlásení do systému rýchleho varovania.

6.4 Nozokomiálne nákazy

Pri plnení tejto úlohy sme sa zameriavame na:

- zvyšovanie bezpečnosti pacientov v nemocničných zariadeniach v okresoch Humenné a Snina,
- priebežný monitoring mikrobiálnej kontaminácie prostredia zdravotníckych zariadení, sterilných zdravotníckych materiálov a dezinfekčných roztokov,
- na vykonávanie kontrol funkčnosti sterilizačnej techniky na oddeleniach nemocníc a neštátnych ambulanciách.

V roku 2021 bolo zo zdravotníckych zariadení hlásených 269 prípadov nozokomiálnych nákaz (208 NN Humenné, 61 NN Snina). Po hlásení pozitívnych výsledkov z laboratórií a v rámci šetrenia nozokomiálnych nákaz v zdravotníckych zariadeniach sme vylúčili cca 45 ochorení, ktoré nezodpovedali definíciám NN.

Pri kontrolách dodržiavania hygienicko-epidemiologického režimu sme v roku 2021 vykonali 8 previerok zdravotníckych zariadení a odobrali sme 340 vzoriek povrchových sterov z prostredia. Odobrali sme 17 vzoriek dezinfekčných roztokov na kontrolu účinnosti. Bolo otestovaných 43 sterilizačných prístrojov.

Európska surveillance infekcií *Clostridium difficile* podľa protokolu ECDC

Ide o kontinuálnu štúdiu v zdravotníckom zariadení Nemocnica A. Leňa Humenné a.s..

6.5 Mimoriadne epidemiologické situácie

Na oddelení epidemiológie využívame Systém rýchleho varovania (SRV) v programe EPIS. Údaje sú do systému vkladané bezodkladne.

Z dôvodu výskytu ochorenia COVID-19 sa v novembri 2021 uskutočnilo rokovanie Regionálnej protiepidemickej komisie.

Lekárom a zdravotníckym zariadeniam v našej spádovej oblasti sme pravidelne zasielali usmernenia a informácie týkajúce sa ochorenia COVID-19.

6.6 Environmentálna surveillance poliomyelitídy a sledovanie VDPV

V roku 2021 sme odobrali osem vzoriek odpadovej vody z ČOV v Humennom s negatívnymi výsledkami. Doteraz sme nemali hlásený žiadny prípad poliomyelitídy.

6.7 Prevencia HIV/AIDS – plní podpora zdravia a výchova k zdraviu

V roku 2021 nám boli nahlásené 2 prípady ako Bezpríznakový stav infekcie HIV.

V priestoroch úradu bol umiestnený odborný panel. Článok venovaný problematike HIV/AIDS bol uverejnený na internetovej stránke úradu.

6.8 Poradne očkovania

Očkovanie patrí k významným a účinným spôsobom prevencie infekčných ochorení. V poradni očkovania poskytujeme aj informácie o očkovaní pri cestách do zahraničia.

6.9 Zvýšenie povedomia budúcich matiek o ochoreniach preventabilných očkovaním a význame očkovania

Cieľom projektu je jednoduchým a interaktívnym spôsobom edukácie zvýšiť povedomie najmä budúcich matiek o ochoreniach preventabilných očkovaním, o rizikách súvisiacich s ich priebehom, možnými komplikáciami a následkami, o možnostiach a význame účinnej prevencie očkovaním. Projekt má tri časti: vstupný dotazník, edukácia a výstupný dotazník.

V roku 2021 sme daný projekt nerealizovali z dôvodu pandémie ochorenia COVID-19.

9 Podpora zdravia a výchova k zdraviu

V rámci plnenia aktualizovaného Národného programu podpory zdravia realizujeme preventívne opatrenia zamerané na znižovanie výskytu chronických ochorení a infekčných ochorení. **Realizácia aktivít bola značne ovplyvnená pandémiou ochorenia COVID-19.**

V rámci plnenia úloh NPPZ realizujeme aktivity pri príležitosti významných dní s osobitným zameraním na témy a termíny odporúčané Svetovou zdravotníckou organizáciou:

Svetový deň boja proti rakovine – 4. február – v priestoroch úradu bol umiestnený odborný panel.

Týždeň mozgu – 15. – 21. marec – odborný panel s danou tematikou bol umiestnený v priestoroch úradu.

Svetový deň vody - 22. marec – nerealizovali sme aktivity zamerané na význam vody pre ľudský organizmus

Svetový deň zdravia - 7. apríl – v spolupráci s dennými centrami v Humennom (DC síd.I., DC síd.II., DC síd.III.) sme seniorom distribuovali materiály s odporúčaniami ako sa udržať vo forme v domácom prostredí a so súborom zdraviu prospešných receptov. V rámci spolupráce so základnými školami v našej územnej pôsobnosti sme sa zapojili do výtvarnej výzvy „Nakresli zdravie“. Panel s odbornými informáciami bol umiestnený v priestoroch úradu.

Svetový deň bez tabaku – 31. máj – v priestoroch úradu bol umiestnený odborný panel s danou tematikou.

Medzinárodný deň proti zneužívaniu drog a obchodovaniu s nimi – 26. jún – k tomuto svetovému dňu sme pripravili panel v priestoroch úradu.

Medzinárodný deň povedomia o Fetálnom alkoholovom syndróme – 9. september – odborný panel k danej tematike bol umiestnený v priestoroch úradu.

Európsky deň ústneho zdravia – 12. september - v priestoroch úradu bol umiestnený panel s odbornými informáciami.

9.1 Zdravotné uvedomenie a správanie sa obyvateľov SR

Prieskum s cieľom sledovať úroveň a vývoj zdravotného uvedomenia a správania sa občanov Slovenskej republiky sme nerealizovali.

9.2 Prieskum zdravotnej gramotnosti obyvateľov SR

V roku 2021 sme nerealizovali prieskum zdravotnej gramotnosti obyvateľov SR.

9.3 Sledovanie zdravotného stavu obyvateľstva Slovenskej republiky

V roku 2021 sme nerealizovali prieskum zdravotného uvedomenia a správania sa obyvateľov SR.

9.4 Národný akčný plán v prevencii obezity na roky 2015 - 2025

V rámci Národného akčného plánu v prevencii obezity sme nerealizovali žiadne aktivity.

9.4.1 Vyzvi srdce k pohybu – Celonárodná medzinárodne koordinovaná kampaň na zvýšenie pohybovej aktivity dospeljej populácie

Počas kampane „Vyzvi srdce k pohybu“ sme distribuovali letáky a účastnícke listy v okresoch Humenné, Snina a Medzilaborce, a to: základným školám, stredným školám, okresným a mestským úradom, zdravotným a sociálnym poisťovňami, Únii žien, knižniciam, do priestorov polikliník a lekární, CVČ, ÚPSVaR, Červenému krížu. V priestoroch úradu bol umiestnený panel s informáciami o kampani a informácie boli zverejnené aj na internetovej stránke úradu a v regionálnej televízii.

9.5 Podpora zdravia znevýhodnených komunit

V roku 2021 sme nerealizovali zdravotnú výchovu pre deti a žiakov znevýhodnených komunit.

9.6 Stratégia rozvoja poradenských centier ochrany a podpory zdravia v SR

V roku 2021 neboli vyšetrení klienti v Základnej poradni.

Programy, projekty a úlohy riešené na regionálnej úrovni:

V roku 2021 sme nerealizovali aktivity a úlohy na regionálnej úrovni.